

Beleto izhaja vsak ponedeljek s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celoletno K 32.—, za pol leta K 16.—, za četrt leta K 8.—. Poštomna številka 50 v in naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljarje na uroditvo in upravljalstvo Ljubljana, sel. burgova ulica št. 6. II. nadst. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Iserati se zaračunavajo, ulinometer vrstica in sicer pri enkratni objavi po 85 vinarja, pri trikratni po 60 vinarja, pri šestkratni po 75 vinarja, pri celoletnih objavah po 70 vinarja, za vsakokrat. — Za razne izpise stane mm vrstica K 1.—. Reklam. se pošiljajo prost. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Kaj je bil vzrok, da so se volitve zavlačevale?

Prvi in poglavitni vzrok je bil ta, da so se meščanske stranke enotnega nastopa delavstva bale. Do predkratkem je bilo delavstvo organizirano v eni sami (soc. demokratični) politični organizaciji. V svojih velikih političnih organizacijah se je uspešno bojevalo proti edinemu sovražniku — kapitalu. S tem, da se je pričelo organizirati tudi revno kmetijsko ljudstvo je postalo jasno, da hosta delavec in kmet pri volitvah zmagala.

To so meščanske stranke vedele, zato so se volitve bale.

Pred kratkim se je delavstvo v svojih političnih organizacijah razcepilo v dve stranki, to je v socialne demokrate in v komuniste. Ti dve struji sta pričeli med seboj besen boj — kakor da sta pobabili, da je njihujši sovražnik delavstva kapitalizem. Meščanske stranke, ki so dolgo čakale na ta ugoden trenutek, so nenadoma raznisale volitve v konstituante. Za delavstvo so te volitve izredno važne. Pri teh volitvah se bo odločilo, ali naj bo ta država svobodna ljudska republika ali militaristična monarhija. Gre za socialno zakonodajo, za osemurni delavnik, za starostno zavarovanje itd. itd. Šele ako vse to premislimo vemo kakšno škodo je delavstvu napravil bratomorni boj med delavstvom. Iskrena želja vseh, ki se zavedajo položaja bi morala biti vsi ki delajo — proti vsem, ki ne delajo.

Strokovne organizacije se sicer v ta spor med delavstvom ne vmešavajo. Vendar je njihova dolžnost, da izrečejo odločno in jasno hesedo.

Delavstvu gre za biti in ne biti.

Zato proč — z bratomernim bojem!

Premotrimo položaj.

V delavskem pokretu vobče kakor tudi v posameznih bojih in praskah, v boju za pravice, v boju za socialne reforme, za izboljšanje med. zoper pretečo reakcijo, povsod je dolžnost da delavstvo prav spozna položaj, prav presodi in presoja svojo moč in pa tudi moč svojega nasprotnika. Nikakor ne zadostuje v delavskem gibanju, da se vodijo vsi ti boji s praznimi besedami in obljubami, ker uspeh ni odvisen samo od volje delavstva, marveč je tudi odvisen od gospodarskih razmer, od moči nasprotnika. Ta položaj mora vsaka organizacija pred vsako akcijo temeljito preudariti in vsako delavsko gibanje mora voditi ne le navdušenost, ne le potreba, ampak vedno tudi razum, zakaj, če delavskega pokreta ne vodi razum, pamet, potem le neizogibno, da žanje delavstvo namesto uspehov, namesto napredka le poraze in nazadovanje ki silno škoduje sološnemu delavskemu napredku.

Taka doba trdih delavskih bojev nastopa tudi sedaj v Jugoslaviji. Nič nam ne bi koristilo, če bi si zavezali oči in drli z zavezanimi očmi v prepad, ki je pred nami, ker bi si s tem gotovo polomili svoje zdrave ude. Zato je potrebno, da z odprtimi očmi pogledamo bridki resnici v oči in si izberemo pravo pot, da ne razrušimo svojih organizacij in da ne oslabilmo svojih moči v tem času, ko nam preti v državi najhujša reakcija. Pozabiti ne smemo, da se pripravlja velik naskok na osemurni delavnik, da se nahaja klub vsem apelom, kljub vsem zahtevam naša industrija v nalkritičnejšem položaju. Produkcija pri nas še vedno nazaduje in podjetništvo, zlasti velekapital se odločno začelna umirati zvišanje plač na cel

črti. To se ne godi le iz dobičkaželjnih namenov, ki so pri podjetniku gotovo prvi, ampak tudi zaradi tega, ker postaja inozemska industrija cenejša kakor naša. Stroški za naše produkte postajajo večji kakor v inozemstvu, zaradi tega kupujejo naši trgovci rajši tuje izdelke, ker so cenejši kakor pa naši. Tu gotovo ni krivda na strani delavstva, krivda bo najbrže v pomanjkanju surovin in v pomanjkljivem obratovanju. In to nam dokazuje, ne da so za našo industrijo boljši časi v bližnji bodočnosti, pač pa, da se bo kriza, ki traja že nad dve leti, še poostrila, tako poostrila, da bo delavstvo še prav mnogo trpelo ne zaradi svoje nezavednosti, ampak zaradi tega, ker je gospodarski položaj v industriji silno slab in ker so na delu temne sile, ki mislijo, da bodo te razmere izboljšale, če vzamejo delavstvu še velik del tega, kar že ima.

Na vse te stvari morajo biti delavske organizacije pozorne in jih vpoštevati v vsem svojem gibanju, gospodarskem in socialnopolitičnem. Zdi se nam, da podjetništvo delavske organizacije naravnost izziva, da jih takorekoč na neodkrit način silijo v boje, v stavke, češ, polomile si bodo roge in potem bodo razpadle pa bomo imeli zopet mir. Tako računajo nedvomno podjetniki, delavstvo pa mora na drugi strani vedeti, da takrat, kadar je slaba konjunktura ali kadar bi podjetniki radi imeli stavko, ne napravijo stavk, ker z njimi škodujejo le sebi, ne da bi kaj dosegli zase.

Delavstvo mora danes, ko se nahaja vse naše gospodarstvo še bolj kot prej v nekaki krizi, položaj resno premotrivati in se bojevati na primeren način za svoje pravice. Prvo je in ostane še dolgo, da ohrani močne organizacije, ki vedo same kaj hočejo, ki se ne dajo zavesti po

LISTEK.

Alb. Lafovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalle.)

Seveda so strani nariskih ali londonških listov mnogo večje kot naši Pariški list »Le Temps« ima dvakrat in še malo večjo obliko kakor po formatu največji slovenski list »Slov. Naroda«, ta na le n. dr. zonet dvakrat večji kot »Domoljub«, »Domovina« ali »Ljudski Glas«. Takih malih močicev ne marajo na zapadu. Praviloma je na zapadu uveljavljena velika oblika, kar se more silaino z velikimi črkami čez celo stran nanesti naslov bod tega že par nanovednih besedi podnaslovov in če tje ba še slika. Če smo primerjali naše in nemške liste pred vojno s silainimi tovarški zapadu tedaj nas le zalivala ohenem rdečica sramu in »ponosa«, sami sobi smo

se zdeli — berači. Šele med vojno smo se malo približali zapadnim tinaim časnikov umeliati so se veliki nanisi z nalkritičnejšimi črkami tu in tam celo s slikami. Ne smemo na si tega tolmachi tako da izvira to iz ožvelega temperamenta in iz gorečnosti nanašanja pred občinstvom ne na Angleškem so delali od nekdat tako. Vzroka nam je marveč iskati v tem da so »trijena der« močnost zapada mnogo bolj živo zanima za javne dovodke da podpiralo to zanimanje silno stare tradicije še mnogo bolj na politična odgovornost ki je haš na Angleškem kot mliter družje razvita. Poleg tega na ne bride nič manj v poštev prosja kolportaza, ki je tam razvita v taki meri, o kateri se nam niti sanja ne. Prosta kolportaza čili liste da so kar najboljše ne samo po zunanji obliki no obsevu in vrednosti temveč tudi obratnosti s katero se uvršča ene in iste stvari z ozirom na druge liste kar najbolj uspešno. Reprezentativno časopisje vseh nara-

dov pokazuje več ali manj jasno poseben ideal narodovega organa, h kateremu se se potem približalo vsi ostali listi listega letka. Angleška »Times« se odlikuje z neobičajno razvitimi odsežnimi in natančnimi spravami, kar odsevarja potrebam angleškega svetovnega gospodarstva, ki se razteza na vse dele sveta. »Le Temps« ki sem ga že omenil, je najboljše nisan list na svetu, in nam jasno predočuje značaj francoskega naroda ki ljubi skentično, toda oznievito razpravljante in elegantno, lahko prožno sodbo. Iz Italije poslušamo trenje vesti zabeheno s krasno retoriko, ki to spuša v svet »Corriere della Sera«. Rusija je pred vojno korakala samo kar se zunanje oblike tiče po kolesnicah zapada, sicer na te prevladovala množica političnih razprav izhajajočih iz tedanjih ruskih razmer. Tudi nemška »Frankfurter Zeitung« sledi v spravodaistvu Angliji, kar se pa razpravljante tiče na Franciji, orinaša na poleg tega ogromno poučnega materi-

praznih frazah bedastih kričaveč marveč vodijo boje po treznem preudarku razmer, da ohranijo svoje organizacije še za hujše boje, ki čakajo proletariat.

Ujedinjenje kovinarjev.

(Konec.)

K točki „Pravila in pravilnik“ je poročal s. Bračinac. Za kovinarje iz Slovenije ostanejo pravila Osr. društva kovinarjev za Slovenijo še nadalje v veljavi. Za upostavitev medsebojnih stikov med „Savezom metalaca v Beogradu“ in Osr. društvom kovinarjev se je izvolila posebna administrativna komisija. — katero sta bila izvoljena za kovinarje iz Slovenije sodruga Hlebš Ivan in Svetek Franc. Kje naj bo sedež centrale, naj odloči prva seja centralnega odbora.

Pri volitvi delegatov za strokovni kongres vseh strokovnih organizacij so bili izvoljeni za kovinarsko organizacijo Slovenije ss. Žnidar Anton (Jesenice), Terčnik Simon, Bistrica v Rožu (odnada), Marčič Martin (Jesenice), Povše Marko (Jesenice), Širca Ivan (Ljubljana), Germadnik Franc in Hrastnik Valentin (Celje), Mihevc Ignac, Svetek Franc (Ljubljana, centrala), Pipan Jože, Vovk Anton (Kamnik).

V centralni odbor „Saveza metalaca“ so bili izvoljeni za kovinarje iz Slovenije ss. Svetek Franc (tajnik), Žnidar Anton, namestnik Hlebš Ivan.

O zadnji točki dnevnega reda „Strokovni list“ je poročal s. Bogdan Krstić iz Sarajeva. V svojem obširnem referatu je obravnaval nujno potrebo strokovnega lista. Za kovinarje iz Hrvatske in Srbije priporoča strokovni list z imenom „Metalni radnik“, ki naj bi izhajal dvakrat mesečno. Predlaga tozadevno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Za kovinarje iz Slovenije zaenkrat ta resolucija ni obvezna, ker obdrže svoje dosedanje glasiljo „Delavec“.

S tem je bil dnevni red tega pomembnega kongresa izčrpan.

Kongres je sklenil ujedinjenje, ki bo prineslo lepši sadov. Diference, katerih ta kongres ni odpravil, bo izbrčalo skupno delo in tok časa in pa lojalno postopanje vseh faktorjev, ki so na kongresu sklenili medsebojno zvezo. Kovinarji iz Slovenije so v odlični meri pripomogli k ujedinjenju, zato se tudi dela za utrditev tega ujedinjenja ne bodo ustrašili.

Jala, ki nam riše tip nemškega učentaka. Avstrila pa le capitala za svojih večnim vzorom Nemčijo, dunajska »Freie Presse« je bila vzor vsem ostalim avstrijskim časnikom. Eno in isto reč le na dolgo in široko premlevala tudi štirikrat, kar pa le bilo mogoče le na Dunaju kjer zabijete ljudje v kavarnah toliko časa, kakor morda niti Turki v Carigradu ne.

Kako le volivala na novine vojska, lahko prav na kratko povem. Povsod le prišla zloglasna cenzura in postavila za vrata celo vrsto reči, od katerih so se časniki v miru vzdržavali in o katerih so živo razpravljali. Vse strani lista so napolnila sama poročila svojih lastnih nazorov pa ni smel, niti hotel nihče pridobivati, dokler ni naših, slovenskih kakor tudi drugih nemških časnikarjev vlada prisilila, da so začeli zopet pisati različne razprave. Lete pa so bile takega kova, da vladnim organom nikakor niso dopadle, ker le bil njihov konec baš naspro-

Zgodilo se je.

Ministrski svet v Belgradu je podpisal dne 3. t. m. naredbo, ki dovoljuje za malo obrt deveturno delavnik. Doslej je veljal tudi za malo obrt osemurni delavnik in je bil pri nas v Sloveniji razmeroma dobro izveden dočim na jugu ni bil. V vladi, v kateri sede naši klerikalci in liberalci je bil ta sklen naravnjen, to se pravi predlog je ta gospoda podpirala in ga zagovarjala. Čenrav se zlasti klerikalci hlinilo da je osemurni delavnik velika socialna pridobitev, za katero le treha vstopeni z vso silo. V svojih listih nišejo za osemurni delavnik, v vladi v združbah pri vladi so pa delali proti nemu. Tako delalo ti ljudje vedno.

S tem sklenom ministrskega sveta je naravnjen velik korak nazaj. In ne mottimo se, če pravimo, da le to le prvi korak, polzljiv, ali ho z reakcijo šlo ali ne. Neodpustljiv greh so torej vsi tisti komunistični atentati na delavske organizacije, ki so prenečili s svojim razdiralnim delom da so bile socialistične organizacije oslabilene če že ne oslabilene na so vsaj onemogočile skunno delo v obrambo pridobitih pravic. Neodpustljiv greh so nepremišljene stavke in hoji v trgovini ko le očividno, da mora delavski hoj podleči kruti sili kapitalističnih nandurtev, kakor le bila arilska stavka in še več drugih stavk ki so minile brez uspehov brez trave zmare. Če delavstvo stoji v boju mora biti gotovo zmare.

Kako naj zavrne atentat? To je vrašanje organiziranega delavstva. Ni vseeno ali ga mirno prenesemo ali na se vorašamo, kako in kaj naj storimo, da ta atentat kapitalistične diktature odvrnemo. Vprašalmo se, ali so strnjene naše vrste? Ali je delavstvo v mali obrti zmožno, da samo uveljavi osemurni delavnik, ali ho kaj prikrčeno na zaslužku?

Vsekakor se mora delavstvo v mali obrti postaviti na stališče osemurnega delavnika, zakaj minister le minister, ki ukazuje, delavec pa dela. In kjer se to delo raztegne na devet ur, tam se mora to delo tudi posebej plačati. S tem pa bo, ki ga je, priznalno odkrito, povzročil v največji meri razkol v delavskih organizacijah še nikakor ni končan marveč se nadaljuje. Pomislimo samo, kako močne so bile naše organizacije, dokler se le delovalo v njih složno, po načrtu in mnogo letnih uspehov smo dosegli le potom svoje neomajne sloge. Pozneje pa,

ter, kakor ga le vlada želela, zato le posrela po duhoviti pomoči da le začela članke pisati sama in lih nutila na en dan oblatiti v vseh časopisih da bi la vsakdo lahko točno vedel, odkod so prišle. Šele potem, ko le vlada svoj temeljiti neuspeh zaznala le začela svoja kukavičja laičeca leči v vsak list posamezno in s presledkom v času. Šele v drugi nolvici svetovne vojne se vrača naše časopisje v prvotne tire; polazoma dobivajo premoč nad uradnimi poročili zopet članki, razprave ki pa niso pisane le v strogo suhonarnem poročevalskem tonu temveč im le pri-mešana osebna nota poročevalca. Popolnoma razumljivo le, da more list uspevati le tedaj, če se strogo drži stališča, ki si ga le od začetka načrtal, če sporoča vest tako kakor lih pojmuje z ozirom na zani manje svoje javnosti in če mu le zaslonba njegova časnikarska vest. To so naravni pogodi časnikarskega delovanja.

(Dajte prih.)

ko so zanesli v naše vrste sovražniki prepire, se le silno mnogo besed in časa izgubilo za prerekanje in prepire, ki se danes niso čisto ponehali. Ta trenutek pa je izrabila buržoazija in zadala prvi udarec. Krivda le torej na naši strani, ker smo se dali zapellati goljufivim agitatorjem.

Ne smemo pa misliti, da le s tem naša pozicija izgubljena. Atentat nas mora zbuditi, nas mora prepričati, da delavstvo brez popolne sloge, ne more obdržati niti te pridobitve, ki lih že ima, še manj pa izbolevati si nove. Delavstvo že pričinja uvidevati to potrebo, ker se zopet združuje, zavrača razdirače in se začenia zanimati zopet za naloge, ki lih ima delavsko gibanje. Dasi se le zgodil ta obskurni atentat na osemurni delavnik, imamo vendar zavest, da ho delavstvo našlo v bližnji bodočnosti pot in sredstva, da ta atentat zavrne in da reakcionarno buržoazijo ponči, da delavske pridobitve niso — izrača.

Pojasnilo, kako se vrše volilni shodi in sestanki.

Deželna vlada le glede shodov odredila te-le:

»Shodi volilcev, ki se vrše samo zaradi dogovorov za volitve v ustavotvorno skupščino, se smejo prireleti brez prehodne prijave pri pristojnem političnem oblastvu, ako se ne vrše pod milim nebom.«

Taki shodi tedaj ne spadajo med določbe shodnega zakona. Tako na pr. za take shode ne velja, da bi prihajali nanje zastopniki političnih oblast.

Shod se lahko skliče: 1. Kot javen in vsakomur dostopen, 2. kot javen a omejen na somišelnike ene stranke ali na člane ene organizacije, 3. kot omejen le na vabljene goste.

Kdor se neupravičeno udeleži zborovanja, ki le omejeno na vabljene ali na določeno skupino volilcev, in ga vkljub pozivu ne zapusti, se kaznuje z globo do 200 kron.

Kdor pa prepreči zborovanje volilcev (bodisi javno ali ne), s tem, da vanj vdere da izrine navzočne ali da se s silo upira formalnim ukazom rediteljev, n. pr. da ima iti van, se kaznuje od sodnje z zaporom od enega tedna do treh mesecev. Če pa se je to zgodilo po dogovoru več oseb, ga zadene strog zapor do šestih mesecev.

Od sklicatelja zavisi, če hoče, da se volilno predsedstvo, sklicatelj določi reditelje. On daje ukaze glede reda na zborovanju, če pa se je volilni predsednik, lih daje ta. Kdor se upre sklicatelju, predsedniku ali reditelju, zagreši prestopek za katerega ga glavarstvo kaznuje z globo do 200 kron.

Iz strokovne organizacije.

Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok, podružnica Ljubljana, sklicuje svoj mesečni shod, v nedeljo 7. t. m. v dvorani hotela »Ilirija«, Kolodvorska ulica, točno ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Mesečno poročilo, 2. Sprememba bolniške zavarovalnega zakona, 3. Raznoterosti. Sodrug kovinarji, Vaša dolžnost le, da agitate in da se shoda vai udeležite. — Odbor.

Celja. Seja podružnice živilske stroke se ho vršila dne 7. t. m. ob 9. dopoldne pri Ban Jelačiču, Prešernova ulica 6. Prosimo odhorneke za točnost.

Kongres živilskih delavcev in sorodnih strok za celo Jugoslavijo se ho vršil dne 21. in 22. novembra 1920 v Brodu na Savi. Podružnice živilskih delavcev v Sloveniji dobe te dni predloge in opravil-

nik iz hrvaščine v slovenščino prevedene katere je predložil „Savez radnika živinskih namirnica za Bosno in Hercegovinu u Sarajevu“ za kongres. Vse podružnice naj prihodnji teden skličejo shode in naj sklepajo o predlogih in tudi proti predloge takoj pošljejo na osrednje društvo živinskih delavcev v Ljubljani. Obenem naj določijo tudi delegate za kongres. Za zgornje Stajersko je izvoliti dva, za spodnje Stajersko enega in za Kranjsko pa dva delegata.

Mezdna gibanja.

Mezdno gibanje francoskih rudarjev. Narodni svet francoskih rudarjev je imel sejo, na kateri se je razpravljalo v zvezi s plačili delavskih plač. Francoski delavci zahtevalo petkratno povišanje plač iz leta 1913. Voditelji tega gibanja so delavci v okrožju St. Etienne. Francoski rudarji zahtevalo, da se reši vprašanje povišanja plač do 12. novembra t. l. Lastniki rudnikov so poslali zastopnikom delavstva pismo, v katerem po večini odklanjajo povišanje.

Stavka kovinskih delavcev v Barceloni se nadaljuje. Zgodilo se je več incidentov vsled stavkolomstev.

Rudarji v Charleroiu v Belgiji so zastavkali Bruselski tramvajski uslužbenci so sklenili, da stopijo v mezdno gibanje.

Doosli.

Polzela. Iz našega kraja malokrat kaj poročamo iz naše podružnice lesnih delavcev pri firmi Kurka in Vildi. Imamo mnogo zvestih članov, imamo pa tudi take delavce, ki se organizaciji posmehujejo. Mi pa tukaj naglašamo, da organizacija edina naša zaščita, ki nam je v mnogem oziru izboljšala naš položaj in tudi v potrebi in stiskah priskočila sama ali potem svojih članov na pomoč potrebnim. Podpisani se iskreno zahvaljujemo našemu odboru, s katerim smo preleteli tovariš: Vehar Matila 200 K, Vidic Franc 150 K, Šuster Alojz 150 K in Orvirik Franc 100 K, dalje je preletel iz Primorje tovarne v Polzeli tovariš 141 K ob boleznih. Prezgodno podporo so preleteli od Osrednjega društva v Ljubljani tovariši: Godec Jakob, Parfant Alojz, Kolenc Franc, Orešnik Anton, Turček Jožef, Vošnjak Franc, Debevc Alojzij, Samec Justinka, Samec Milka, Praznik Antonija in Kramerschitz Marija. V slučaju bolezni je preletel bolniško podporo od Osrednjega društva tov. Vehar Matila. Hyaležni smo tudi blagajničarji s Sitarju, ki nam je bil ves čas naklonjen in nam je vse v redu izplačal. Zato bodite zvesti organizaciji vsi, tisti pa ki ste bili brez dela, vrestonite zoned, da homo zoned delali več skrajni za naš dobrobit vsi za enega in eden za vse.

Celje. V zadnjem času smo čitali v dnevniku „Napreju“, da imamo preveč polkačev, ki nimajo kaj delati. Potrebno je bilo, da se gospodu političnemu adjuktu dalo nasveti za koristno zaposlenost polkačev, to pa tembolj, ker jih je pošiljal na razne strokovne shode, da tam zasledijo jejo delavstvo. Pekovska organizacija pomočnikov je to vzela na znanje, tako da so rekli, če vi prihajate na shode, morate biti tudi na razpolago tam, kjer je potrebno. Gospod Loger je ves razburjen rekel, ma nimam nikogar več na razpolago, ko je zastopnik organizacije zahteval kontrolo v pekarnah, da se ne prekorači naredba Jezelne vlade o prepovedi nočnega dela. Gospod Loger je tozadevno vlogo več mesecev za vlačeval, jele sedaj, ko je stvar odstopil z

okrajnemu glavarju, ga je podučil, da se morajo tudi zakoni v prid delavstva varovati in je kontrola ukazal, kakor jo je organizacija želela. Logarjev absolutizem je moral prenehati, ker je delavstvo v Celju složno. To naj služi pekovskim pomočnikom tudi v Ljubljani v poduk. — Podružnica živ. del. v Celju.

Celje. Čitali smo v „Napreju“ o naglosti celjske pošte. Meseca julija se je pismo obrtnega nadzorstva izgubilo, v katerem smo bili zastopniki živilske stroke povabljeni na obravnavo z mesarji in je obravnava vsled krivde celjske pošte izostala. G. ing. Stebi, višji obrtni nadzornik, je obravnavanje razpustil, ker ni bilo mesarskih pomočnikov. Tako podpirajo narodni socialisti delavski pokret. (Brez komentara.)

Pišejo nam iz Celja: Tvrdba Franjo Koren, pek, mojster, je uvedel za svoje uslužbence (pek. pomočnike) plačan dopust. Istega sta bila ravnokar deležna sodruga Lah Matija in Rižner Maks vsak po 6 dni. Ta napredek v pek. stroki najtopleje odobravamo. Pekovskim mojstrom, zlasti onim, ki so pri deželni vladi dne 26. julija t. l. poudarjali, da so delavski prijatelji, jim pa rečemo samo tole: Posnemajte in pokažite isto kakor Koren v Celju. — Pekovski pomočniki.

Delavstvo in volitve.

Dne 28. novembra se vrše v Jugoslaviji prve volitve, odkar obstoja ta država. Nešteto krat je že delavstvo zahtevalo, da naj se da ljudstvu prilika, da samo potom volitev izreče svojo voljo, kdo in kako naj mu vlada. Meščanske stranke so znale volitve vedno zavlečevati v raznim izgovori, češ, da meje državi še niso določene itd. Da to ni bil pravi vzrok, se vidi že iz dejstva, da tudi sedaj meje še niso določene (Jadransko vprašanje), pa vendar so razpisane volitve za 28. november.

Tedenski pregled.

Rudarska stavka na Angleškem

je končana. Lastniki rudnikov so se zavezali z modernimi napravami zagotoviti povečano produkcijo. Od povečane produkcije je odvisno, v koliko se bodo prejemki rudarjev zvišali. (Poročilo je precej nejasno in izvele, kakor da rudarji niso dosegli pričakovanega uspeha.)

Na Češkem

je umrl znani voditelj nemškega delavstva na Češkem, sođr. Seliger. Pogreba se je udeležilo preko 10.000 delavcev.

Socijalisti na Francoskem

so ogorčeni, ker je sovjetska vlada v Rusiji zaprla znanega voditelja anarhistov Kropotkina. V svojem listu „Humanite“ pozivljajo sovjetsko vlado, da dovoli Kropotkinu, da se izseli v inozemstvo. Isto zahtevajo tudi švedski socijalisti.

Homatij na

Madžarskem

še dolgo ne bo konec. Reakcionarjem gre sedaj za to, da upostavijo monarhijo s cesarjem Karlom na čelu. Mlajša struja častnikov zahteva, da naj bo madžarski kralji znani morilec Herthy.

Zadnje čase so se med seboj sprli

Angleži in Francozi.

Francosko časopisje očita Angležem, da so prelomili mirovno pogodbo, ker so odpovedali finančne represalije napram Nemčiji. Angleži trde, da brez teh odredb

nj mogoče upostaviti trgovskih odnošajev. Z drugimi besedami povedano, krejajo se, kdo bo dobil večji kos.

Na Grškem

je umrl kralj Konstantin. Kakor poročajo časopisje, žele Grki, da se napravi republika z Venizelosom na čelu. Drugi žele, da bi ostala monarhija, kateri naj bi vladal princ Juri. Nekateri slovenski listi pa poročajo celo, da naj bi zasedel grški prestol naš regent Aleksander.

Komunisti

v Srbiji so se sprli med seboj. Zmernejša struja (centrumaši) so izdali na delavstvo manifest, v katerem očitajo ekstremistom (levi komunisti), da z revolucionarnimi frazami zapeljujejo delavstvo od resnega dela. Pravijo, da so krivi reakcije, ki prihaja v Jugoslaviji na površje.

Razno.

Začasna ureditev bolniškega zavarovanja. V uradnem listu za Slovenijo št. 127., leto II, je izšla naredba št. 407, ki preureja dosedanje bolniško zavarovanje. Bolniško zavarovanje je bilo v Sloveniji skrajno nezadostno za sedanjí čas zlasti z ozirom na bolniško podporo. Po novi naredbi, ki stopi v veljavo 1. novembrom t. l. se znatno zvišajo stopnje, in sicer do 48 K dnevno. Prispevki se bodo torej odmerjali do tega zneska, enako tudi podpore. Vsi zasluzki od 12 K do 48 K bodo plačevali višje prispevke in bodo prejemale zato višje podpore, ki bo v najvišji stopnji znašala 28:80 K. S tem je napravljen v socialnem zavarovanju korak naprej, da bodo blagajne res mogle kaj nuditi potrebnim bolnikom. O naredbi izpregovorimo prihodnjič kaj več.

Vprašanje obrtnega poslovnega davka. Minister financ je glede finančnega zakona predložil spremembe prvotnega zakonskega načrta. Obrtni poslovni davek je v sporazumu z interesenti spremenil, tako, da ga bodo plačevale le banke in velika industrija v obliki posebnih doklad na uvozne in izvozne carine, glede malih obratov pa se ta davek izrazi v obliki, da bo obrtnik plačal dvojni dozdajni pridobinski davek.

Tekstilna industrija. Tekstilna industrija je po vsem svetu v težki situaciji. Vsi imajo iste težave: angleški, švedski, holandski, ameriški itd. veletrgovci. Povsod velike zaloge tekstilnega blaga, pomanjkanje denarja in vzdržljivost publike pri nakupu. V Angliji so velikanske zaloge pri veletrgovcih, kar je posledica tega, ker so trgovci blago le shranjevali v strahu, da tovarne ne bodo mogle zadostne množine producirati. Danes je v Angliji cena pri veletrgovcu nižja kakor pri producentu. Povsod je opaziti pomanjkanje razpoložljivega denarja, tako da je na primer samo Anglija ustavila 40 do 60% svojih strojev. Vsesplošna stagnacija v notranji trgovini ima znaten vpliv na zunanjo trgovino. V južno Ameriko in v Meksiko, v predvojne eksportne kraje angleške tekstilne industrije, ni mogoče izvažati, ker je tam med vojno otvorila obratovanje cela vrsta novih tovarn.

Glasovanje angleških rudarjev. V kolikor se more doznati o izidu glasovanja rudarjev o predlogih vlade, je položaj tak, da bodo vladni predlogi z veliko večino sprejeti celo v južnem Walesu, kjer so se delavci najbolj protivili pristati na predloge vlade, je dosežena večina za sprejem.

Nemški delavci pripravljani. Predsednik sveta nemških rudarjev poslanec Hosemann je izjavil na nekem shodu v Bochumu, da silijo lovit

angleškimi rudarjem, toda angleški tovariši take-
ski krogi delavstvo k simpatični stavki v prilog
podpore za sedaj nihi ne želijo. Ustava medna
rodne zveze strokovnih organizacij zahteva, da
stojijo druge organizacije toliko časa pripravite-
ne, dokler se ne zaprosi stavkujoča organizacija
internacionalno, da ji prisloži na pomoč. Tega se
nemške strokovne zveze držijo, toda pazite bodo,
da ne pride nemški premog, ki ga morajo oddati
Francoski po ovinkih na Angleško. Če bi se to
zgodilo, bodo našle tudi sredstva, da to zabran-
ijo. Tudi v tem slučaju ni gotovo, če bi stopne
nemške rudarske organizacije v akcijo, ker je ta
ka akcija v prvi vrsti odvisna od železničarjev
in prevoznih delavcev, sicer pa so nemški rudar-
ji pripravljani na vse možnosti in četudi nočejo
prelomiti svojih dolžnosti do antanté, vendarle ne
postanejo z ozirom na angleške rudarje stavko-
kazi in izdajalci.

Obrtni učni tečaj. Potreba takih uč-
nih tečajev je vedno bolj očita, zato je se
je pri tozadevni anketi dne 25. oktobra
1920. v državni obrtni šoli v Ljubljani
sklenilo povabiti vse pomočnike in moj-
stre, ki bi hoteli tečaje obiskovati, da ne-
mudoma priglase svoje ime, obrt, biva-
lišče pisarni „Pokrajinske zveze obrtnih
zadruge za Slovenijo v Ljubljani“, Beet-
hovnova ulica 10. Tečaj bi bili trimesečni.
Najprvo bi se poučevalo v Ljubljani,
potem bi se priredili tudi na pokrajini
slični tečaj, na katerih bi poučevali po-
sebni strokovni potovalni učitelji. Podpo-
re za čas učenja bi se sposlovala. Urad
za pospeševanje obrti je v hvalevrednem
poimovanju potrebe takih tečajev že raz-
pisal strokovno učna mesta, in sicer za
krojaštvo, čevljarstvo in keramiko (lon-
čarstvo, pečarstvo). Nadalje pridejo v
poštev: kovinarstvo, in sicer za kfučav-
ničarstvo, kovaštvo, elektrotehniko, že-
lezostugarstvo ter mehanične obrti: kol-
larstvo, mizarstvo; slikarstvo; črnosli-
karstvo, pleskarstvo in ličarstvo. Kdor se
misli udeležiti teh tečajev, naj se takoj
zglasí ter se mu bodo vsa potrebna na-
vodila vnosila.

Čutijo se pri moči. Na avstrijskem
Tirolskem so lovci zasledili župnika iz
Schmirna, ko je bil na dvjem lovu. Ko so
hotelí lovci župnika aretirati je ta namer-
il nanje puško z namenom, da ubije vsa-
kega, ki bi se mu hotel približati. Slučaj
je bil naznanjen oblastim in — se ni da-
lje preiskoval... Avstrijska republika
je srečna dežela: poleg vse bede, v ka-
teri tiči danes do grla, jo tlačí sedaj še
jezuitska nadloga.

Trošarina na vino. Poleg drugih novih dav-
kov je našega kmeta po vinorodnih krajih prav
budo prizadela trošarina na vino, to je dac, ki
znaša 32 kron pri hektoltru vina, ki ga kmet pri-
dela, razen onega, ki se mu pustí prosto, to je na
oral vinograda kake 3 vedre in na hektar njiv in
travnikov po 50 litrov. Pri tem pa se vsteje tudi
pridejan jabolčnik, tako da mora plačati kmet,
če je tudi jabolčnik pridelal, od vsega vina dac
ali trošarino. Mi vemo, da potrebule država de-
nar in da si mora zato poiskati nove davčne vi-
re. Mi tudi vemo, da ni bilo prej socialno pravič-
no, da je moral kmet, delavec ali kak drug revež
ki si je tuptam privoščil v gostini četrtinko vi-
na, piti zadacano vino, medtem ko je bil bogataš,
ki si je kupil vina cele sode pri vinogradniku ali
pri vinskem trgovcu nezadacano vino. Zato tudi
v principu ne moremo biti proti temu, da bi se
tudi onemu vino zadacalo, ki ga kupi večjo mo-
žino na enkrat. Zato tudi nima noben pošten in
pravičen vinogradnik nič proti temu, če vino
proda, da pride dacar in predpiše kupcu dac od
kupljenega vina. Vsaj le vinogradnik tudi prej mo-
ral od vina dac plačevati, če ga je točil pod vojo.
Na vsak način pa smo proti temu, da se vino-
gradnika sili, da bi moral od vina, ki ga sam pri-
dela in sam doma porabi za svojo družino, posle,

delavce i. dr. dac plačevati. Kdor danes pozna
razmere na deželi v vinorodnih krajih

Premogovni rudnik „Karpas“ v Istri, ki pro-
ducira letno 1.300.000 q premoga po 600.000 ka-
lorij, je kupila italijanska družba „Arsa“, ki je
zvišala svojo delniško glavnico od 15 na 30 mili-
ionov lir. Prejšnji lastnik Trboveljska družba je
ostala udeležena s 40 odstotki.

„Independent Labour Party“ (Neodvis. del-
stranka) in vprašanje internacionale. Odbor an-
gelske „Independent Labour Party“ je sprejel z
vsemi glasovi načrt, da se pozovejo vse socialis-
tične stranke, ki še niso vpisane ne v II., ne v
III internacionalo, naj se udeleže splošnega kon-
gresa v Londonu, kjer bodo razpravljali o usta-
novitvi nove internacionale, ki bo osnovana na
široki podlagi in bo puščala posameznim deže-
lam popolno svobodo delovanja po svojih speciel-
nih gospodarskih in zgodovinskih pogojih.

Plače služkinj. Organizacija služkinj
je na seji 27. oktobra sklenila, da pozove
vse ljubljanske gospodinjke, da plačajo
služkinjam, kjer jih plačujejo le v denarju
najmanj 300 Kna mesec manj izvežha-
nim služkinjam. To so zelo skromne za-
hteve, ki ne zadostujejo niti za obleko,
kaj še za druge izdatke: za zdravnika,
za starost, za zavarovalnino i. dr. Če po-
mislimo, da imajo služkinje v Zagrebu
mesečno najmanj 400 K, se moramo le
čuditi, da so se zadovoljile pri nas neka-
tere s sramotnimi plačami no 50 do 100
K. Še na kmetih se jim „bolje“ godi, ko
dobivajo poleg tega vsaj še eno obleko.
Res je, da se nahaja srednji stan, kjer so
danes po večini uslužbene, v težkem po-
ložaju, toda to vendar ne gre, da bi zr-
tvovala služkinja svoje moči in zdravje,
a bi nazadnje kje v revščini umirala.

Kdo je ljubljanski policij sumljiv?
Organi ljubljanske policije so zelo vneti
za službo. Bliskovite oči agentov šviga-
jo po ulicah ter love nepridiprave. De-
lavci, zlasti oni, ki so brezposelni in si
iščejo dela v Ljubljani, morajo biti zelo
previdni. Ni dobro, če tak delavec ogle-
duje kako izložbo, ni primerno, če gre
tak delavec v prenočišče s par kronami,
tako postane agentom sumljiv in ga od-
vedo v zapor, kjer mora potem čakati na
milost državnega pravdnika. V tem oziru
se zlasti brezposelnim pekovskim pomoč-
nikom godi zelo slabo.

V sežiganju mrličev ima Nemčija rekord.
Tako je bilo na Francoskem v prošlem letu se-
žganih 595 trupel (v Parizu 534!), na Angleškem
2030, v Švici 2050, a v Nemčiji 15.905! „L' Hu-
manité“ z žalostjo priznava, da se sežiganje mr-
ličev na Francoskem ne more udomačiti med
ljudstvom. Zaman je, če mu pridigujemo o sla-
nih posledicah nakopičevanja trupel na pokopa-
liščih in o higijenskih, etških in estotskih pred-
nostih krematiziranja (sežiganja). So pač neka-
teri interesenti, ki jim je v korist, če vzdržujejo
verske predsodke med ljudstvom!

Dvajseto stoletje. „Petit Parisien“ poroča
da se živi v Parizu 30.000 oseb z napovedova-
nim sreče iz kart in raznovrstnim ugibanjem
bodočnosti. Toliko je prifrigancev, koliko pa je
bedakov, ki redijo te prifrigance?

Zahvale.

Podpisani se najtopleje zahvaljuje
vsem rudarjem v Mežici, ki so mi pripo-
mogli ob moji bolezni z vsoto 191 K.
Vsem skupaj srčna hvala! Pavel Hritz.

Vsem rudarjem v Mežici se nresčno
zahvaljujem za mojo bolniško podporo v
znesku 174 K. — Jakob Anprecht.

Naročajte
in širite „Naprej!“

COSULICH-LINE
= TRST-AMERIKA =
New - York — Buenos — Ayres —
Rio di Janeiro - Santos Montevideo
Brezplačna pojasnila in prodaja voznih listkov za
potnike za Slovenijo edinole pri:
SIMON KMETEC, Ljubljana
Kotodvorska ulica 25.

UCITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA Franciškaška ulica šte. 6.
Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila
- za shode in veselice.
LETNE ZAKLJUCKE
Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
- šur itd. itd.
STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaška trg šte. 4, prvo nad-
stropje. Uradne ure so od 8. jutraj do
2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih
je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinirani		Stanovanje
	1920.	1921.	
Dr. Kocenina Peter splošno zdravljenje	11	1/21	Turjaški trg št. 4 v okt. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10	1/21	Turjaški trg št. 4.
Dr. Viktor Groskval splošno zdravljenje	1	1/21	1800000 št. 12.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8	1/21	Turjaški trg št. 4.

Član, ki potrebuje zdravniško pomoč, se morajo
uglasiti v pisarno bolniške blagajne, da se jim us-
tavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglašnico);
brez te ordinirajo zdravniki o v svojih slučajih.
Troškov in nastanajo, kadar bolničen član sam
pove druge zdravnike, ja ga obije, ne povzra bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika ispor-
ujeni bolniški dac se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
je v svojih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
tekarnah bolniščinah se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. jutraj do
1. popoldne. 8 pritožbam se je obrnati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Nadželstvo.